

KUR'ÂN'IN İLK EMRİNDEN BİR ANNE NE ANLAR?

Bir çocuk için anne, okuduğu ilk kitap, hayatına dokunacak ve ömür boyu izler bırakacak bir ilk kaynaktır; bir başucu kitabıdır.

Annenin çocuğuyla olan bağı ve ona olan sevgisi, onu vücudunda ilk hissettiği andan itibaren başlar. Allah, Alak Suresinde, okumasını emrettiği insana ilk olarak insanın yaratılışından bahseder. İnsanın bir embriyodan başlayan hikâyesini okumada bir annenin ne kadar önemli bir görev üstlendiğini göz ardı edemeyiz. Muhakkak ki bir anne, önce kendi bedeninde var olan ve daha sonra kucağına alıp her türlü ihtiyacı ile ilgilenmeye başladığı ve son nefesine kadar da her daim sorumlu olacağı 'ayet'i okur. Bir insanın oluşum ve gelişim evrelerini, ilk nasıl adım atmaya başladığını, isimleri nasıl öğrendiğini, nasıl tepkiler verdiğini, nasıl dinlediğini, nasıl düşündüğünü, nasıl gördüğünü en iyi okuyan kişi olarak anne; ayrıca çocuğu için Allah'ın gönderdiği diğer ayetleri okuyup anlamaya çalışmakla da yükümlüdür.

Peygamberimiz de bir sözünde şöyle buyurmuştur:

"Her çocuk fıtrat (İslâmî yaratılış) üzere doğar. Nihayet anne ve babası onu Yahûdî, Hristiyan veya Mecûsî yapar." (Buhari, Cenâiz, 93; Müslim, Kader 6)

Örneğin, çocuklar kin tutmazlar, yalan söylemeyi bilmezler, kendilerine yalan söylenmesinden hoşlanmazlar, insanlara gülümserler, gelecek kaygısı taşımazlar. Çocuğunu doğru okuyabilen anne, fıtrat üzere yaratılmış bu minik varlıktan kendisi ve diğer yetişkinler adına pek çok ders çıkarabilir.

Fakat annedeki okuma tek taraflı da değildir. Bu süreçler gerçekleşirken, anne ve çocuk arasında karşılıklı bir birbirini okuma durumu ortaya çıkar. Annenin geçirdiği hamilelik dönemine göre bebeğin hem anne karnındaki hem de doğduktan sonraki durumu farklılıklar belirtebilir. Buna göre anneler, mutlu veya üzgün olduklarında, bebeklerinin diğer zamanlara oranla daha hareketli olduğu, anneleri uyurken bebeklerinin de genelde hareketsiz ol-

dukları, hamileliğinde psikolojik anlamda sorun yaşayan annelerin bebeklerinde, doğumla birlikte sinirlilik ve ağlama nöbetlerinin daha sıklıkla görüldüğü söylenebilir. Bu dönemde bebeğin anneden etkilenmesi sadece psikolojik değil annenin vücuduna giren her türlü gıda maddesi, ilaç vs. ile de ilgilidir. Özetlemek gerekirse, bebek anne karnındayken annesindeki maddî ve manevî her türlü değişimden etkilenebilir. Burada şu gerçeği de dile getirmek durumundayız: Eğer bir bebek annesinin her halinden bu kadar etkileniyor, anneye beraber olan bireyler, baba vs., anneye huzurlu bir aile ortamı hazırlamayı kendilerine bir borç bilmelidirler.

Anlıyoruz ki henüz doğmamış, ana rahminde ruhu üflenmiş bir bebek, hayata, annesinden gelen sinyalleri okumakla başlar. Alak Suresinin 2. ayetinde Allah bize şöyle seslenir **O, insanı alaktan yarattı**. Böylece insanın okuma hikâyesi başlamış olur. Doğduktan sonra, yine ilk olarak annesi-

ni, daha sonra çevredeki yeni bireyleri, nesnelere, sesleri, her ağladığında annesinin yanına koşmasını, her acıktığında annesinin onu doyurmasını okumaya başlayan bebek aslında fitratının ona söylediklerini yerine getirir. Yani insan, akli, kalbi, duyguları, içgüdüleri ile okumaya programlanmıştır. Kur'ân-ı Kerim'de:

Biz insanları en güzel hasletlerle yarattık. (Tîn 95/4) buyurulmuştur.

Okuma dönemi devam ederken, bebek de artık öğrendiklerini hayata geçirmeye başlar. Örneğin, dil (konuşma) konusunda daha önce hafızasına aldığı her kelimeyi, konuşma ile ilgili uzuvlar yeterli duruma geldiği zaman çevresinde duyduğu şekilde taklit ederek söylemeye çalışır. Aslında bir anlamda okuduklarını yazmaya başlar diyebiliriz. Bu durum ile ilgili örnekler çoğaltılabilir.

Kur'ân-ı Kerim'de, insanın kainatı okuması ve okuduklarını uygulaması ile ilgili Mâide Suresi'nde (Mâide 5/31) şöyle buyurulmuştur:

Derken Allah, yeri eşeleyen bir karga gönderdi. Bu ona, kardeşinin cesedini nasıl gömeceğini göstermesi içindi. 'Yazık bana!' dedi. 'Şu karga kadar da mı olamadım ki, kardeşimin cesedini gömeyim?' Nihayet ettiğine pişman oldu.

Peki, insan çevresinde ve dünyada neler olup bittiğini okumaya devam ederken her zaman iyi ve doğru şeyler mi okuyor? Örneğin haram yolla elde edilmiş bir servetin sahibini örnek alıp, aynı imkânlarla sahip olmak için aynı yollardan geçen kişinin iyi ve doğru bir okuma yaptığını söyleyebilir miyiz? Makam ve mevki için her türlü hileye başvuran kişiye 'evet okudun ama yanlış okudun' demeyecek miyiz? Demek ki yapmamız gereken kuru kuruya okumak değil. İşte tam da bu sırada Allah'ın bize indirdikleri aklımıza geliyor. **Rabbinin adıyla oku, yaratan odur.** Sonra anlıyoruz ki okuduğumuz şeyleri Rabbimizin adıyla, O'nun rızasını gözeterek, O'nun yarattığı Kur'ân, kâinat ve insan kitaplarını O'nun gösterdiği yollarla okumalıyız.

Bir insan için, kendi yaratılışını okumak, aslında henüz ana rahminde iken başlayan fitrata uygun okumayı keşfetmesi ve gerçekleştirmesidir. Anne-

ler olarak, öncelikle bizi, sonra da bizimle birlikte dünyayı keşfetmeye başlayan evlatlarımızın önüne güzel bir resim koymalıyız. Çocuklarımıza ancak kendi hayatımıza uygulayabildiklerimizi öğretebiliriz. Bir insanın hayatta ne yazdığı, ne okuyabildiği ile ilgilidir. Çocuk için anne, eğer okuduğu ilk kitap, doğru okumayı öğretecek bir ilk kaynağa, bu kaynağı temiz tutup çocuğumuzun ondan kana kana içmesini sağlamak gerekir. Doğru okuyan ve okuduklarını doğru bir şekilde hayatına yazan evlatlarımız olsun inşallah...

Notlar

1. Woollett A, Phoenix A. "Psychological Views of Mothering", Motherhood: Gender and Psychology: Meanings, Practices and Ideologies, ed. 1991; 28-46.
2. Bretherton, I. "The Origins of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth". Developmental Psychology, 1992; 28, 759-775.
3. Bayındır, A. "Kur'an Işığında Doğru Bildiğimiz Yanlışlar", Süleymaniye Vakfı Yayınları, 2014.
4. Bayındır, A. "Kur'an-ı Kerim Meali-30. Cüz" Süleymaniye Vakfı Yayınları, 2013.
5. Okuyan, M. "Kur'an Sözlüğü", 2015.